

BERGEN-BELSEN

A. BINNENKOMENDE TRANSPORTEN

TABEL IV

vertrek kamp		aankomst kamp	gev.no.serie
4. 7.44	TH	6. 7.44	B.B. onbekend
1.11.44	AU (vrouwen)	3.11.44	" 7270-7360 ✓
26.11.44	FL	28.11.44	" onbekend
29.12.44	AU (vrouwen)	31.12.44	" 19380 ✓
7. 1.45	Ak. LEITMERITZ (cdo FL)	9. 1.45	" onbekend
18. 1.45	AU (vrouwen)	20. 1.45	" 22590-22600 ✓
+20. 1.45	Ak. ECHTERDIN- GEN (cdo NA)	22. 1.45	" onbekend
1. 2.45	GR.	3. 2.45	" "
4. 2.45	SA	6. 2.45	" "
6. 2.45	"	8. 2.45	" "
8. 2.45	"	10. 2.45	" "
"	GR (vrouwen)	12. 2.45	" "
14. 2.45	Ak. OHRDRUF (cdo BU)	15. 2.45	" "
19. 2.45	SA	21. 2.45	" "
22. 2.45	GR	24. 1.45	" "
23. 2.45	SA	25. 2.45	" "
26. 2.45	Ak. OHRDRUF (cdo BU)	27. 2.45	" "
27. 2.45	Ak. WILLE (cdo BU)	1. 3.45	" "
1. 3.45	RA (vrouwen)	2. 3.45	" "
+ 8. 3.45	FL	10. 3.45	" "
+11. 3.45	Ak. LEONBERG (cdo NA)	13. 3.45	" "
13. 3.45	Ak. OHRDRUF (cdo BU)	14. 3.45	" "
2. 2.45	Ak. CHRISTIAN- STADT (cdo GR) (vrouwen)	15. 3.45	" "
+ 17. 3.45	MA (vrouwen)	19. 3.45	" "
+ "	FL (gemengd)	" "	" "

20. 3.45	Ak.OHRDRUF (cdo BU)	21.3.45	B.B. onbekend
5. 4.45	Ak.MUEHLENBERG (cdo NG)	6.4.45	" "
5/6.4.45	MI	17.4.45	" "

De Joodse gevangenen van de bovenvermelde transporten zijn - voor zover uit de terzake afgelegde verklaring kon worden vastgelegd - bij aankomst niet in het "Sternlager", doch in het "Frauenlager" of Lager II terecht gekomen met uitzondering van het transport uit THERESIENSTADT, aankomst 6.7.44.

Van de transporten van Kl.AUSCHWITZ, Kl.GROSSROSEN, Kl.MITTELBAU en Kl.SACHSENHAUSEN is, door het ontbreken van enige administratie (transportlijsten enz.) noch het aantal gevangenen, noch het aantal uit Nederland gedeporteerde personen bekend. Uit verklaringen van gerepatrieerden valt echter te concluderen, wat Kl.SACHSENHAUSEN betreft, dat circa 3 à 400 Nederlanders (waaronder ook Joodse personen) met de Februari 1945 transporten naar BERGEN-BELSEN zijn overgebracht. De namen der gevangenen, die van Kl.BUCHENWALD (Ak.OHRDRUF), Kl.FLOSSENBUERG en Kl.MAUTHAUSEN zijn afgevoerd naar BERGEN-BELSEN, vindt men daarentegen in de respectievelijke administraties van de kampen van vertrek terug.

B. NORMALE UITGAANDE TRANSPORTEN

Voor zover bekend kunnen uit Nederland gedeporteerde gevangenen het kamp BERGEN-BELSEN weer hebben verlaten met een der in Tabel V vermelde transporten:

TABEL V

<u>vrouwen</u>	25. 1.44	naar	THERESIENSTADT
	20. 9.44	"	KL.AUSCHWITZ
	9.10.44	"	"
	17.11.44	"	Ak.FALLERSLEBEN (cdo NG)
	5.12.44	"	Ak.BEENDORF "
	19.12.44	"	KL.RAVENSBRUECK
	+ 30. 1.45	"	Ak.ROCHLITZ (cdo FL)
	+ 8. 2.45	"	Ak.RAGUHN (cdo BU)
	+ 23. 2.45	"	Ak.VENUSBERG (cdo FL)
<u>mannen</u>	25. 1.44	"	THERESIENSTADT
	20. 9.44	"	KL.AUSCHWITZ
	26. 9.44	"	"
	9.10.44	"	"
	4.12.44	"	KL.SACHSENHAUSEN
	5.12.44	"	KL.NEUENGAMME
	+ 16.12.44	"	KL.BUCHENWALD
	24. 2.45	"	Ak.BREMEN-FARGE (cdo NG)

Uit de diverse verklaringen en officiële documenten blijkt, dat uitsluitend gevangenen van het "Stern-lager" deel hebben uitgemaakt van de genoemde transporten, welke plaats vonden in de periode 20.9.44 t/m 25.1.45.

Met de transporten van 30.1.45 t/m 23.2.45 daarentegen zijn uitsluitend "gezonde" en "weér gezond" geworden vrouwelijke gevangenen van de transporten uit KL.AUSCHWITZ, welke op 28.11.44, 31.12.44 en 20.1.45 binnenkwamen, weer afgevoerd. Met het transport naar Ak.BREMEN-FARGE is maar één enkele Joodse gevangene afgevoerd (naam bekend).

Dat gevangenen van de andere transporten - en indien nog in leven - BERGEN-BELSEN vóór de bevrijding niet meer hebben verlaten, is te verklaren uit het feit, dat zij als "arbeitsunfaehig" (te zwak om te werken) naar BERGEN-BELSEN waren gezonden.

C. EVACUATIE-TRANSPORTEN

Het eigenlijke kamp BERGEN-BELSEN, dat de officiële naam droeg van "Waffen SS. Aufenthalts-lager BERGEN-BELSEN" was bestemd voor de opname van zieke en zwakke gevangenen van de diverse concentratiekampen. De gevangenen van dit kamp zijn bij de nadering van de geallieerde legers niet geëvacueerd.

Het z.g. "Sternlager" - een familiekamp voor Joodse gevangenen in de geest van THERESIENSTADT - was wel is waar een onderdeel van het kamp BERGEN-BELSEN, doch hiervan gescheiden. De gevangenen van dit kamp zijn met uitzondering van ouden van dagen en zieken, op 13.4.45 naar TROEBITZ geëvacueerd. Wat betreft het "Sternlager", de evacuatie naar TROEBITZ, enz. zie de uitvoerige rapporten ter zake.

D. HET LOT VAN DE GEVANGENEN

- 1) De toestanden in het eigenlijke kamp BERGEN-BELSEN waren volgens verklaringen van gerespatrieerden en rapporten onbeschrijfelijk slecht. Honderden gevangenen stierven per dag, in het bijzonder in de periode vlak vóór tot na de bevrijding. De registratie van doden werd slechts tot 4.4.45 bijgehouden, waarbij dient te worden opgemerkt, dat van 1.3.45 af deze registratie als zeer onvolledig is te beschouwen door de zeer grote toevoer van gevangenen, en ook doordat vele gevangenen zijn overleden, die als "onbekend" zijn geregistreerd.
- 2) Gelet vooral op het sub B en D 1 vermelde moet wat betreft het lot van niet teruggekeerden, van wie vaststaat of verondersteld mag worden:

dat zij na 28.11.44 in BERGEN-BELSEN terecht kwamen,

dat zij niet zijn afgevoerd,

dat zij na de bevrijding niet elders zijn gesignaleerd,

dat zij geen reden hadden om, indien nog in leven, niet naar Nederland terug te keren,

met aan zekerheid grenzendé waarschijnlijkheid worden aangenomen, dat zij te BERGEN-BELSEN zijn overleden.

Zijn er geen verklaringen aanwezig, waaruit blijkt, dat een gevangene op een bepaalde datum of in een bepaalde periode is overleden en ook geen aanwijzingen voorhanden, die de veronderstelling wettigen, dat het verscheiden vóór 1.3.45 moet hebben plaats gevonden zonder te zijn geregistreerd (b.v. zeer zwakke gezondheidstoestand), dan moet in het algemeen aangenomen worden en zulks zonder te zeer van de werkelijkheid af te wijken, dat betrokkene is overleden te BERGEN-BELSEN (Duitsland) en wel niet eerder dan 1.3.45 en uiterlijk 31.5.45.

Een uitzondering voor wat betreft deze uiterste overlijdensdatum ware in dit verband te maken voor de mannen, van wie vaststaat of moet worden aangenomen, dat zij vóór 1 Maart 1945 als "Muselmann" (en als zodanig uitgezocht uit groepen, waarvan de "arbeits-fachig" geachten naar andere kampen werden afgevoerd) in BERGEN-BELSEN zijn terecht gekomen.

Gezien de toestanden in BERGEN-BELSEN, waarop hierboven is bedoeld, is het niet aan te nemen, dat deze personen, voor zover hun namen niet voorkomen op de lijsten van de na 15 April 1945 geregistreerde gevangenen (zij het dan ook, dat deze lijsten onvolledig zijn), het langer dan 1½ maand hebben kunnen uithouden en dus op laatstgenoemde datum nog in leven kunnen zijn geweest.

Voor deze categorie, waartoe individuele personen of groepen hebben behoord, die bij de uitwerking der beschikbare gegevens nader zullen zijn aan te duiden, ware als uiterste sterfdatum te nemen: 15 April 1945.